

Előfizetési díj:

Vidékre, postán:
vagy
helyben, házhoz hordva:
Negyedévre . . . 1 frt. 50 kr.
Félévre . . . 3 " — "
Egész évre . . . 5 " — "
Megjelenik e lap hetenként
egyszer, Szombaton.

Előfizetési pénzek el-
fogadtatnak Gallia Fülöp
könyvkereskedésében Kec-
skeméten.

KECSKEMÉTI LAPOK.

Ismeretterjesztő hetilap.

Hirdetési díjak:

5 hasábos petit sor, egyszeri
hirdetésnél 5 kr.; — többszöri
vagy terjedelmes hirdetések-
nél árlengedés adatik.

A nyilttérben való közle-
mény 3 hasábos soráért 10 kr.
számítottatik.

Hirdetések elfogadtatnak Gal-
lia Fülöp könyvkereskedésében
Kecskeméten. — Hirdetések ezen-
kívül fölvetetnek még M. Zeisel-
er hirdetési irodájában. (Pest, Király-
útcza 60. sz.)

A munkás-kérdéshez.

Aligha emlékeznek valaki, hogy a munkabér, a napszám, — az év e szakában is oly magasan — mondhatnók — feleslegesen tartsa magát, — mint ma. S ha okai után kutatunk, nem találunk egyéb elfogadható okot, mint azt: hogy a napszám nagysága szemmel látható arányban áll a munkaadó szükségletével, vagyis a munkás nép azért követel oly magas munkabért — mert jól tudja, hogy a munkaadó kénytelen azt is megadni, — mivel a szükséglethez képest felesleges munkás kéz nincsen, s ha egyik nem igérné is meg, megadja a másik, — és így azon felül, hogy például a várakozással időt veszített, fősვნისის (ha szabad így mondanunk) azzal is tetézi, miszerént, mikor már megszorult: még drágább napszámmal munkáltat. Sokaktól halljuk, sőt olvassuk is: miként lehetne ez irányban a munkaadón könnyíteni? Egyik azt gondolja jónak, hogy a gazdaközönség egyhangúlag tagadja meg a hallatlan magasságig emelkedett napszámot, s megígérve a saját megrongálása nélkül megadhatót, várja be mig a munkás nép kényszerülve lesz az ajánlott munkabérért dolgozni. A másik helyhatóságilag megállapított tariffa szerint ohajtja a napszám kérdését megoldatni; sőt olyanok is akadnak, kik egyenesen a kormány segélyét vélik igénybe vehetőnek, azt várják, s talán sürgetik is. Ezek azonban hitünk szerént nem járnak jó úton, s alföldünk ez égető kérdését soha sem fogják gyökeresen orvosolni. A várakozás ugyanis az összebeszélte gazda közönség részéről, ha kivihető lenne is, (pedig nem az) a munkások részéről reactiót szülne, és ennek káros hatása nagyobb mérvben sujtaná a munkaadót, mint a munkás népet. A helyhatóságok által felállított napszám tariffa a mellett, hogy embertelen, democratia ellenes, szabadelvűtlen és nagymérvű ellenőrködést igényelne, — általában ki sem vihető; — mert ha a napszámot meghatározni eléggé zsarnoki tulajdonokkal bíró helyhatóság találkozónak is: nem hisszük, hogy egyéb szükségletek, p. o. ruházat, élelmi-, tüzelőszer és lakás árát szinte tariffaszerűleg megállapítani, s azt folyvást a kiszabott korlátok között tartani vállalkozó helyhatóság akadjon. Pedig a napszám tariffa csak akkor lehetne igazságos, emberséges és a célnak megfelelő egyszermind. Végre mit tehetne itt a kormány? Megtehetné, hogy az ujjoncsozás és katonai gyakorlatok ne essenek össze a munkaidővel, s az által, hogy ne tartson folyvást nagyszámú legénységet zászló alatt;

ámde ez nem függ mindég a legjobb akaratú kormánytól sem. Hiszen alig van állam Európában, mely a nagy hadseregek tartását egyebektől eltekintve, az államra nézve károsnak be ne ismerte volna; de mig egyik tetőtől talpig fegyverben áll, miként fegyverkezék le öngyilkosság vádjánélkül a másik? Nincs oly politikus, ki ezért a felelősséget elvállalná; azt pedig látjuk, hogy a mit e tekintetben a kormány mégis tehet a munkaadók érdekében, p. o. hogy bizonyos számú legénységet nagy munkaidőben a gazda közönség rendelkezésére, mérsékelt munkadíj követelése mellett kibocsát, s hogy a hadgyakorlatok idejét az illető vidék viszonyai szerint a legkedvezőbb időszakban, mondhatni ezek tetszése szerént határozza meg — egyáltalán nem elegendő és a dolgon nem segít.

Miképen segítsünk tehát e bajon? Bizonyára nem kényszer eszközökkel, nem kormány rendszabályokkal!

Volt idő, midőn a felvidék szegény népe százával, ezrével keresé fel városunkat s a többi alföldi városokat, most ha jönnek is néha, tovább mennek, mert itt mindenki kerüli azon kényszerűséget, hogy ezekkel dolgoztasson és nem ritkán felényivel többet, vagy éppen kétannyit ad a helybeli munkásoknak, — ezekkel még sem dolgoztat.

Igazuk lehet, e renyhe nép felfogadása a munkaadóra károsabb lehet, mint mennyit nagyobb napszám fizetés mellett veszít, s ha így van a dolog, kinek jutna eszébe ezért a gazdát kárhóztatni?

Hogy segítsenek tehát magukon a munkaadók? A segítség annak előállításában rejlik, a mi most hiányzik, és ez: a munkás-kéz helyben állandósítása. A munkás-kéz előállítása kétféle képen eszközölhető: megbeesülni a meglevő munkaerőt, s telepítvényekkel fokozni azt, vagy pedig gépeket kell használni s a hiányzó munkás-kezet ezekkel helyettesíteni. A telepítvényekről nem kívánunk szólni, hanem a gépek alkalmazását nem ajánlhatjuk eléggé, s hova tovább elkerülhetlennek is tartjuk azt. Gazda közönségünk eddig jobban félt a gazdasági gépektől, mint az . . . . a tömjéntől, s annak használatát mindenféle úton eltudta odázni. Dicséretére legyen mondván a változott viszonyokhoz, az évenként szaporodott kiadáshoz, s az előtte eddig ismeretlen nagyságú adóhoz képest gazdaságát az apaitól öröklött utakon és módokon is tudta fejleszteni odáig, hogy a gyarapodás és jólét jeleit úton útfélen tapasztalhattuk, s a gépektől való idegenkedését elnézhetőnek tartottuk. Most azonban, midőn mindennap újabb és újabb bizonyosság a mellett, hogy a gazda a nagy

napszámot sokáig meg nem bírhatja, — bíni nélkül nem odázható tovább a gépek használatba vétele. Kifogást lehet felhozni. Mondhatni p. o., hogy a gépek nem e vidékre valók; itt e „hepehupás“ egyenetlen talajon a gépek nem használhatók. Mi meg azt mondjuk, hogy a gépészet mai kifejlett korszakában, mindezen kifogás semmis, — mihelyt a gépészek látják: hogy munkájuk a mi vidékünkre alkalmas gépek előállításánál nem vészett kárba, hogy a gépeket itt is megveszik, talajunk felületéhez alkalmas gépeket fognak szállítani, s ha még nem volna ilyen, s most kellene feltalálniok, — bizonyosak lehetünk benne: hogy az emberi ész ezt is kitalálандja. A „Kecskeméti vidéki gazdasági egyesület“ által a múlt nyáron rendezett kiállításon gépek nem voltak kiállítva, legalább olyanok nem, — mik itt ezélszerűen használtathattak volna. De oka a volt, — mint a gépészek utóbb bevallották, — mert kilátásuk e vidéken gazdasági gépet eladhatni — ősi apathiánk miatt nem lehetett. Ez ugyan a gépészek részéről helytelen felfogás, — mert nekik kellene gépeiket előbb kiállítani, megpróbálni s a bemutatott siker után megkedveltetni; hanem oly vidéken, hol a régi slendrian, az új kor vívmányain még folyvást erőt vesz; hol a megszokott régít, ha rossz is, — újjal és jóval feleserélni sokszor Sysiphusi munka; hol például a lófarokát nem akkor kötik fel, mikor sáros az út, hanem Mindszent naptól, Szt.-György napig, ha folyvást száraz és enyhe idő jár is, — Szt.-Györgytől — Mindszentig pedig térdig érő vízben is leeresztve tartják — s mindezt azért, mert úgy szokás: mindenestre kimagyarázható. Kisértse meg azonban gazdaközönségünk társaságba állva a ezélszerű és használható gépeket beszerezni, látni fogja, hogy az emberi ész mily mértékben gondoskodott már arról, hogy a munkás kéz hiánya okozta nagy munkabér elviselhető mértékig leszállítottassék s hogy a napszámok és cselédek követelése folyvást, át nem törhető korlátok közt maradjon.

Van ezenkívül még valami, mit a gazdaközönség érdekében hallgatással alig mellőzhetünk. A napszámok és cselédek erkölcsi romlottsága. Miként lehet ezen segítenünk? egészen bizonyosan csak a népnevelés által; de a gazdák és munkaadók is sokat segíthetnek. A ki megfordul néha a kapitányi hivatalban s elfogulatlanul nézi s hallgatja a cseléd és gazdák közötti ügyeket vagy a napszámok és munkaadók között felmerült viszály oka után néz: lehetetlen, hogy azon meggyőződésre ne jusson, — miszerént a gazdák

és munkaadók embertelen bánásmódja, túlzott követeléseik, aristokratikus gögjük stb. oka a cseléd rosszasságának és a napszámos lelkiismeretlenségének igen sok esetben. Mert ha a cseléd vagy napszámos folyvást úgy tekintetik, mint barom, vagy legalább is valami nem ember, becstelentő nevekkkel illetetik, kosztja ehetetlen s rossz minőségben adatik ki: ugyan ki kívánhatná, hogy az ilyenek gazdájuk és munkaadójuk iránt méltányosak legyenek, s nem menthetők-e ha úgy gondolkoznak: hogy ha már túrniök és barom módra dolgozniök kell, legalább megfizettetik magokat. Próbálják meg csak a szegény emberben is az embert tekinteni, megbecsülni, próbálják meg szelid és emberséges bánásmóddal a munkás-osztályt úgy magokhoz édesgetni, mint az csak húsz-harmincz év előtt is volt: látni fogják, hogy a már esőkönösségig fokozódott visszatartózkodás és lelkiismeretlen követelésekkel azok is alább hagynak. Az öntudatra ébredt ember nem túrheti el azon bánásmódot, — melyben valljuk meg őszintén tiszteletreméltó kevés kivétellel — a napszámos és cseléd-népet részesítjük. Ezeket pedig nem szemrehányás képen mondtuk el, hanem azért, mert azt hisszük, hogy a munkás-kérdésben segíteni kell, — segíteni azonban a sokak által forcirozott erőszakos és emberietlen uton nem lehet. Gépek által kell a munkás-kéz hiányát megszüntetni, népnevelés és emberséges bánásmód által pedig a meglevő munkaerőt magunkhoz édesgetni. Ez persze nem megy egyszerre, valamint a baj nem ma kezdődött. Amnyi pedig bizonyos, hogy nehezebb lesz en elejét venni, ha a megoldást halogatjuk, vagy épen tenni mitsem akarunk. Idejét láttuk e felszólalásnak, a ki velünk tart, szóljon hozzá, — egyesült erővel talán tehetünk valamit.

T Á R C Z A.

Búcsuzáskor.

Az elválás végperczében
Mennyi sok szépet gondoltam!
Mégis, midőn válni kellett,
Kín feszíté ezt a keblet —
Szenvedtem, de nem szólhattam.

Mint a szobor álltam én ott,
Mozdulatlan némaságban...
— Oh ha elmondhattam volna
Hóválladra lehajolva,
Hogy szivemben mily szent vágy van! —

Megértéd-e némaságom,
Mely e vágyó szívnek átka,
Hogyha érez, vágy ha vérez,
Ne simuljon szerelméhez —
Tehozzád, szép szöke lányka...!

Megértél-e — Vagy a mosoly,
Mely átlebent szép ajkadon,
Gúny mérgével volt csak tele,
Hogy e szívet előld vele,
S kaczagj a boldogtalanon!?

Nem, nem! a te tiszta szíved
Igy vádolni vétek volna; —
Szíved tündér vidékében
— Érzem — ott áll az én képem,
Koszorúba befonva...

Adóügyünk körül. *)

Amennyire hiányos, ingadozó az adóügyi elmélet csaknem általán véve a pénzügyi tudományban: ép oly sovány vigasztalásra találunk az adóügyi gyakorlatban, mely világtalan létére vak elmélete által kénytelen vezetni magát; s maga azon körülmény, hogy minden ország közvéleménye ritka egyöntetűséggel sürgeti az adó-reformokat, legnagyobb világossággal tanúskodik arról, hogy a jelen állapot a gyakorlatban tarthatatlan, s hogy általánossá lett a meggyőződés, miszerint még a legvisszásabb theoria sem szülhet a legtöbb államban több bajt, mint amennyit a tényleges viszonyok természetileg teremtenek.

Mennyiben állnak ez igazságok hazánkra nézve, mennyiben kell különösen nálunk, hol az adórendszer szabályozó befolyásánál fogva nevezetes hatást gyakorol épen most fejlődő közgazdasági életünkre, nagyobb figyelmet fordítani e kérdésekre: felesleges itt tovább vitatni. Fájdalom, hogy a napi sajtó sallangoskodása helyett nem fordítja e termékeny talajra figyelmét, mikor külföldön ily kérdések még a legapróbb zuglapokban is beható tárgyalásban részesülnek. Hanem nálunk... hagyjuk ezt. Táblalabiró nép vagyunk, s politizálunk, de nem tanulunk, s aztán az eredmény az:

Er dreht sich rechts, er dreht sich links,
Der Zopf? der hängt ihm hinten.

Kétségkívül áll, hogy az adóügy rendezése nem lesz a község csatornája; valamint kétségkívül áll az is, hogy bármely adórendszer sem fog teljes megelégedést szülni. Franklin kimondta egyszer az igazságot, hogy a legjobb adórendszer az volna, a hol semmit se kellene fizetni, s ez az igazság áll ma is.

Szászország egyike a legiparosabb országoknak a continensen. A földadó 1843-ban vettették ki a jelen rendszer szerint. Minden egyes birtokos külön ívet kapott, melyre birtoka s annak remélhető tiszta jövedelme 10 garasban egységekbe számítva vétették fel. Akkor még a három fordulás gazdálkodás divatozott; vasútak alig voltak. Egyegy adóegység adója 9 fillérre, tehát a jövedelem 9%-ára állapított meg. Eredetileg az egész országban 56 millió adóegység vétették fel, s e szám azóta bár 69 millióra emelkedett is, az emelkedés az együtt constatirozott házadóra esik. A földadó tehát 9% az 1843-ban felvett tiszta jövedelemnek, s most is csak 46%-kal magasabb az első felvétel eredményeinél, míg a kereseti és személyadó 300%-kal. A földbirtokos most alig fizet átlag többet 2%-nál, míg nálunk a katasteri tiszta jövedelemnek, mely ugyan szintén átlag nagy mértékben háta mögött áll a ténylegesnek, 30%-a fiztetetik.

A szász hercegségekben, Altenburg-, Weimar-, Coburg- és Gothában különböző a kivétel módja, de az adó a 6%-ot nem haladhatja meg. Az adóenquète munkálataiból ismeretesek e tekintetben Francia- és Poroszországnak a mieinkhez képest kedvező viszonyai, melyek csakugyan nevezetesek volnának még akkor is, ha a jobban

*) „Anyagi érdekeink.” Uj foly. I. köt. XV. füzet 255. lap.

S a mosoly sem rejthetett gúnyt,
— Titkos érzés mondja nekem, —
Mint az árnyék a napfénynek,
Gúny s szerelem ellentétek, —
Csaka képzet játszik velem...

Bár nem szóltál még hogy szeretsz,
Lázban égő szemed mondja;
Mert a mit a szív rejt, érez,
Feltör szemed kék egéhez —
S hő szerelmed rám ragyogja.

Pásztor Ferencz.

Kazinczy Ferencz levelei Cserei Miklóshoz.

VI.

Széphalom, Júl. 27 d. 1812.

Kedves barátom, Ezen levelemet ne közöld más-sal. Sajnálám ha Vt kedvetlenül ismernék.

Júl. 19 d. a Collegád Zejk épen ebéd tájban megérkezett Berkeszre Szabolcs Vgyében. Azt a jószágot az ő ipa, Consil. Vay József, ez idén által adá a fíjának Abrahámnak, ki feleségével Kazinczy Sophieval már ottan lakik. Én a bátyámat azelőtt való nap kísértem oda, s így szerencsés valék ezt a sok érdemű Urat feleségestül együtt látni. A Consiliarius Dietai Követje vala ezen Vgyének Gróf Desöffy Józseffel együtt, s épen más napra volt rendezve az a Gyűlés, mellyen nekik a magok Relatio-jokat meg kelle tenniük, s a Consiliarius mihelyt az ebédől felkelénk, indúlt Kállóba. Hogy a Zejk látásától meg ne fosztattassék, ezzel parancsolt hogy kísérné-bé, s míg magamat észre vevém, engem is elvivének. Így Zejket is geniessolám, a Gyűlést is, azt a nevezetést! azt a rettegettet! látám, s a Consiliariusal többet leheték. — A mit itt mondok, ma-

kifejlett cultur élet hatalmas tényezőként nem járulna hozzá.

Es aztán meg van elégedve a közvélemény?

Legkevésbé sincs. Poroszország részéről már a legloyalisabb lapok is megindították azon hadjáratot; a szász hercegségek földadó-reformi munkálata már tárgyalás alá is került, s a közönség nagy figyelemmel várja a vajudó hegyekből előjövő egerecskét; Franciaország részéről az óriási szükséglettel szemben is Barbie a „Revue des deux Mondes“ utolsó füzetében, az írja, hogy 5 centime-mal felemelni egy-egy frank után a földadót lehetetlen; s habár a felvételek hiányossága mellett sok vidék még 20%-ot sem fizet, ez nem elég ok a túlterheltek tovább terhelésére; Szászországban a mezőgazdasági congressus nyíltan követeli az adó-reformot, a földadó leszállítását, a földbirtokot terhelő indirect adók eltörlését, míg aztán a kereskedelmi és iparkamarák a földbirtok erősebb megadóztatását minduntalan hathatósan sürgetik.

Ebből a tanúság az, hogy soha sincs, és bizony merem állítani, nem is lesz adó-reform, mely mindenkit kielégítene, miután mihelyt létezik adó, rögtön sújtva van általa valamely érdek, s mihelyt sújtva van valaki (sokszor még ez sem kell hozzá), felébred benne az irigység; de következik egyszersmind ebből az is, hogy az adótörvényhozás a legnemesebb és legszűkebb feladatok egyike, mely az élesen szembeállított érdekek harcán felülemelkedve, a közproductivitas érdekében mindegyiket tehetsége szerint igénybe veszi. Persze e lélekemelő magaslat öntudatáig a minden tudomány s önállás nélküli, szigorú pártfegyelmek járma alatt nyögő mameluk törvényhozások felemelkedni képtelenek.

De van még egy más tanúság is, a positiv alkotás, a productivitas terére kell általlépni. Ghy-czy Kálmánnak komáromi választóihoz intézett beszédében teljesen igaza volt, hogy adóterheink könnyebbitésére jelenleg nem is gondolhatunk, minden, mit tehetünk, a terhek helyesebb felosztása és az adóképeség emeléséből áll. Az elsőt az adó-reform, az utóbbit a helyes közgazdasági politika biztosítja.

A cultur-élet folyvást több és több áldozatot követel az államtól. „Emelni a közjólét niveauját mindig több és több tettleges kiadással jár. A civilisatio előhaladtával a szabad verseny folytán folyvást nagyobb lesz az az ür, mely a társadalom tagjait elválasztja. Ez ür betöltése s az összeköttetés helyreállítása folyvást növekvő mérvben veszi igénybe az állam segélyét. Minél magasabb a culturélet; annál magasabban kell állani az általános jólétnek; s az államnak annál több teendője az építésnél és istápolásnál, az elmaradottak, nyomorultak segélyezésénél, hogy őket a többiekhez felemelje, ha csak magát azon veszélynek nem akarja kiténi, hogy a kor eszméi által öntudatra ébredt alsó osztályok nivellirozó hajlama, miután ő nem emelkedhetik fel, a többit kísértse meg, a közhaladás végtelen hátrányára, magához rántani le.“

Ime, ezek körülbelül főbb vonásai az állami productivitas feladatainak. Mind e szükségletek fedezése természetesen folyvást emelkedő összegeket

gyarázat nélkül alig fogod érthetni, sőt épen nem halljad tehát:

Consil. Vay tavaly Dietára ablegáltatván ön maga választá társul Gróf Desöffy Józsefet, és ámbár ez Vaynál húsz esztendővel ifjabb, egymást becsülő s szerető barátok voltak. Desöffy most negyedikszere vala követ, s megmutatta azt, hogy a magánál öregebbektől méltó tiszteltetni. — A dolog úgy üte-ki, mint egyike sem várta: Vay és Desöffy egymás eránt meghültek s végre igen közel jutának azon ponthoz, hogy azt lehessen s kelljen mondanani rólok, hogy ellenségekké lettenek, még pedig, a mint ugyan én rettegem, öszvebékélhetetlenül. Tavaly hallám még, hogy V. megtámadá Dt egy Dietai sessióban: Miért beszéll a M. Gróf nem tudom mi ellen? D. nyomban felelt, a maga módja szerint vadság nélkül, de azzal a bátorsággal s tüzzel, mellyel mindig szokott: Hát Consiliarius Ur miért az Instructio ellen? Ugy van e, nincs e, nem tudom; ezerszer tapasztaltad Te is, hogy az effélék úgy szoktak tovább beszélltetni, hogy a ki jelen volt, csudálkozik, miként leve a dologból egészen más. De alig ha épen úgy nincs, mert Vnak egy híve ezt a glosszát teszi D szavára: Nem oktalan szó vala e ez Dtől, holott az Instructiót Vay maga csinálta? — Mit felelnél, ha az itt elvont sorral a Te itéleted kívántatnék? Én ezeket hallván, s félvén, hogy a nagylelkű s széplelkű D. ember talál lenni, kérdést tettem nála, s kértem, hogy a bántás vagy csak indulat által magát V. ellen el ne ragadtassa. Decemberi levelében azt írja D nekem, hogy csak a kis emberek hiszik, hogy ő azt a nagy embert szeretni megszünt. Szabolcs nem küldé Machinákat Követeknek. D. örömet tanul Vtól, ellenben tisztének tartja, Vt felvilágosítani, a hol V magát sophismákkal megcsalja. — Azt hittem minden jól van, s azolta lett a dolog igen igen nem jól.

kíván, hanem szerencsére az összegek, melyek e czélokra kiadatnak, egyúttal bőséges kamattal járó befektetéseket képviselnek, mely az adóképeség emelkedésében nyilvánul.

Hol van a határ, melyet egy jól berendezett iskola befolyásánál a nép vagyonosodásánál ki lehet jelezni; hol van a határ, melyet meg lehetne állapítani, például a kiállítások nemzetgazdasági horderejénél, s több más haladásainál a cultureletnek, meg sem tudjuk mondani, hanem érezzük egész kiterjedésében. Kétségtelen, hogy az összes korszellem nyomasztó hatása alatt állunk e tekintetben is. Meg kell halnunk, vagy előremenni; hanem tespedni tovább már sehohol sem lehet. Előbbi esetben méltóbb nemzedék jó helyünkbe; az utóbbiban pedig beolvadunk mi is feltétlenül minden utógondolat nélkül a civilisatio és közreműködés azon keretébe, melyet megszakítani nincsen hatalmunkban.

Emelni a productivitást, s ez által az adóképeséget: ez, s csak ez lehet egyik jelszavunk közgazdasági életünkben. Emelni fejlődni kezdő életünket, már pezsgésében kiszabni haladási irányát, támogatni ez úton folyvást figyelemben tartani minden mozgalmat, istápolni minden igyekezetet és betölteni minden űrt, míg kiesiny, mert annak természete a folyvást növekvés, s tágongó örvénynyé szakadás.

Vajha ne volna tény törvényhozásunk történetében, melynél e szempontok valaha figyelmen kívül hagytak volna.

György Endre.

Haladás az ifjúságnál.

Tatay Karolin kisasszony magán nőnevelődjében közelebb a növendékek közt egy eszme pendített meg, melynek kivitele, miután nagy nehézségekkel, soknemű akadályokkal van összekötve, fényes tanúbizonyítéka egyfelől a növelde-tulajdonos fáradhatlan buzgóságának, másfelől annak: mily eredményeket lehet elérni a nevelés terén az által, ha figyelmünket nemcsak a kötelezett tantárgyak helyes előadására fordítjuk, hanem e mellett a szív nemesítését is szem előtt tartjuk, valamint a magasztos eszmék létesítéséhez buzgó igyekezetet törekszünk ébreszteni a növendék szívében.

Nekem jutott a szerencse — mint a fent nevezett intézetben működő tanerők legifjabbikának, kötelességszerűleg megismertetni a t. közönséget a megpendített eszmével, annak kiviteli reményével, és azon növendékek neveivel, kik ez ügy létrehozása körül legtöbb érdemet szereztek. Tisztem ezt annál örömebb, miután nemcsak a növelde-tulajdonos páratlan buzgóságát és igyekezetét, a növendékek lelkében magasztos eszméket nevelni, tünteti föl, — hanem a nevezett növendékek igyekezetét is mutatja: mennyire kívánják tettel is bizonyítani, miszerint csakugyan tudnak magasztosan érezni. September végével ugyanis az intézet-tulajdonos felszólította növendégeit egy már rég nehezen nélkülözött ifjúsági könyvtár alakítására; és az eszme a növendékek fáradhatlan buzgalma folytán csakhamar tette vált. Ugyanis a növelde-

tulajdonos e czélra vállalkozó 7 növendéke kezébe gyűjtőveket adott, és ime a f. hó 5-kén bejött iverk a következő bámulatos eredményt mutatják, melyről nekem mint az intézet növendékei által megválasztott pénztárnoknak, kötelességem nyívanosan számot adni:

Csorba Emma	ívén	19 frt. és 18 k. könyv.
Szél Nina	"	12 "
Csillag Francziska	"	9 " és 4 k. "
Kecskeméty Berta	"	7 frt. 20 kr. és 4 k. "
Halasy Erzi	"	5 " 50 "
Kalicza Vilma	"	4 "
Schwartz Vilma	"	4 "

Összesen: 60 frt. 70 kr. és 26 k. k.

Ez összegből 50 frt. azon rövid időre is, a mig könyvekbe fektetnénk, a takarékpénztárba tétett, 10 frt. 70 kr. pedig a legközelebb rendezendő ifjúsági sorsjáték, — melyre a t. közönség figyelmét bátor vagyok felhívni — első rendű nyeresemény tárgyai beszerzésére visszatartott.

Kötelességemnek tartom a most nevezett növendékek buzgalmanak az intézet nevében elismerést szavazni, és szerencsét kívánni az ily fényesen megindított vállalat bevezetéséhez. Végül el nem mulaszthatom a t. Szülék és a nevelésügy barátainak köszönetemet a növendékek nevében kifejezni azon szívélyes pártolásért, melylyel ez igazán szép és nemes ügyet segélyezni kegyeskedtek.

Hoskó József,
az ifj. könyvtár pénztárnoka.

Színház.

Az unatkozott emberről beszélnek, mikép gyengén összekulesolt keze hüvelyk ujjaikat egymás mellé illesztvén, jobbról balra, majd ismét balról jobbra forgatá s ha meguntá... ismét újra kezdé. E sorok írójáról sokan hiszik, vagy hihetik, hogy szini referadait unalomból írja, s ha egyiket kinyomatta, hozzá fog a másik írásához, csupán unalomból és azért, hogy azt újra... kinyomassa. E feltevés nem helyes. Unatkozni nem értünk rá; az „és azért“ pedig elesik, mert az általunk elmondottakba annyira nem vagyunk szerelmesek, hogy azokat a szerkesztőség bátran ládájában feledheti a nélkül, hogy hol létükről tudakozni érdemesnek tartanók. Van azonban egy nagy „úr“, kinek parancsára minden héten ott kezdjük újra, — hol az előtt elhagytuk. Ez a nagy „úr“ pedig senki más, mint a szerkesztő úrnak pápa szemén felül reánk vetett szuró tekintete. Sokszor olyan jól esnek egyből foglalkozni, s midőn már hozzá is kezdünk, — csendesesen nyílik szobánk ajtaja, melyen át egy pápaszemés fő, és egy előre dugott kéz mutatja magát. A száj mosolyog ugyan, de szeme valamit keres, — vissza felé hajlitott mutató ujja pedig egyenesen magához integet. „A nyomdász gyerek itt van, kéziratot kér, a mi készen van, tessék átadni“, — mindezt oly modorban s olyan hangon mondja: hogy a felelet rá egyéb nem lehet mint: itt van, vagy mindjárt lesz. Ily körülmények között jött világra e mai referada is, minek különösége tehát abban áll, hogy különben talán meg sem születik.

kevés ember hiszi, s így a nagy Vayra olly homály szállt, melyet én, az ő imádója, felette fájdalmasan nézek rajta. Midőn Jul. 7-dikén a mi követünk Szemere megszólított az Ujhelyi Gyűlésen, hogy honnan ez a rettenetes improportio, holott Zemlénynek Kilenz szolgálóvársága krompélynál s zabnál egyebet nem terem és merő erdő, Szemere megszólal, hogy V. akart magán és Szaboleson könnyíteni; s midőn V. ellen rúttul kifakadtak, megszólal Szemere: V. ha gyenge volt is mikor az erszénye forgott kérdésben, de valamikor a Haza dolga kívánta védelmét, tiszteletes volt. — Talán írtam előbbi levelemben, hogy az ebédnél egy vad ember, de a kinek sok esze és olvasása van, pajkosságból ezt kérde: Igyunk-e Vayért? Éljen-e Vay? — Nem! Nem! Nem! — Nó hát nem! s leült. etc. — Ezt a történetet mint egy egy héttel követé a Pataki examen. Ott Vt ismét kedvetlenségek érték. Piszkáltatott. — Bé következett a Pataki examen után épen egy hétre a Kállai Gyűlés. Mit kelle itt várni? És valóban az a híre is vala, hogy D. sokakat felültete V. ellen, s ezek ellene publice ki kelnek. Retegtünk a V. becsületéért s a Desöffyéért is. Elképzelheted mint mentem-bé Kállóba.

D. még vasárnap este sem vala ott. Értettem késedelme okát. Hétfőn a midőn Vhoz belépek, látom, V. elragadtatott örömmel s D. felé mosolyogva fordúlva beszél a Palatinus utolsó Dietióját a Diatan; — D. francia tónussal, elszenderedett lélekkel, pislongó szemekkel, a legszivesebb tiszteletet s esendességet, lelki nyugodalmat mutató attitűdben áll ott, s észre sem vette, hogy nyílt az ajtó, de midőn a Consil. nekem meghajítja magát, ő is felpillant, rám ismér, s kezeink s ajkaink össze ragadnak. Talán nyolcz ember vala V. körül midőn beléptem. Oh ha Dnek állását, azt a szelid jó tonust, azt a böles hallgatást láttad volna, mint ismertél volna lelkére.

Tárgyunkra térve azonban meg kell jegyez-nünk, hogy az idő elérkezettnek látszik midőn a közönség is felkeresi már a színházat s lesz kinek miről beszélünk s cikkeinket mi is szivesebben és nógatás nélkül irandjuk.

Szombaton, november 4-én bérlet folyamban adatott „A rablók, vagy a kápolna titkai“ regényes jellemrajz 4 felvonásban, írta Sue Eugen, fordította Fésüs György. Közönség nagy számmal volt jelen.

Vasárnap, Ligeti Ida újonnan szerződött tag első föllépteül színre hozatott a „Csikós“ szinmű 3 szakaszban, írta Szigligeti. Az előadás meglehetősen ment, Rózi szerepét Ligeti Ida játszotta. Csinos rokonszenves alak, játéka eléggé élénk, éneke pedig nem művészi de kellemes. Sem éneket sem játékát modorosság nem teszi élvezhetlenné, miért azon hitben élünk, hogy közönségünk szivesen látandja szinpadunkon. Mai fölléptének sikertelensége ne bántalanítsa el, és pedig annyival kevesbbé, mert a megtörtént „bakalát“ a közönség nem neki tulajdonítja. Közönségünknek van olyan ép érzéke: hogy nemcsak azt tudja meg ítélni mit a szinpadon lát és hall: hanem átlátja azt is, mi a szinpad előtt közvetlenül az orchestrumban czéloztatik. Az igazgató urat azonban kérve figyelmeztetjük: hogy a „két dudás egy csárdában nem fér meg“ czimű életképet társulata és a közönség rovására egyes tag által improvi-sáltatni ne engedje. Feltesszük róla, hogy a bajon segíteni kész: azért ezúttal világosabban nem szólunk; ha kell azonban, a gyengébbek kedvéért alkalmilag arra is vállalkozunk. A színház jól megtellett s a közönség jól mulatta magát.

Kedden, november 7-én a „Csapodár, vagy férjjavító iskola“ czimű 3 felvonásos vigjáték adatott. Sardou e darabja mindég méltó rá, hogy nagyobb közönség előtt adassék; a közönséget azonban elmosta az eső s így nem csak a társulatnak volt „deficit“ je, hanem tekintetbe véve a mai, és pedig minden részletében jó előadást — a közönség is vesztett egy mulatságos estét. Az egyes szereplők közül ma különösen Borsosné asszonyt kell megdicsérnünk Camilla szerepében kifejtett élénk, és természetes színbe öltöztetett szép játékaért. Völgyiné asszony kisebb körben mozgott ez estén, Constance szerepében, mind a mellett előbbivel az est dicsőségében osztozott. A férfiak közül Borsos úr különösen elemében volt s játéka a nézőket folytonos derűtségben tartotta. A többi szerep is mind jó kézben volt, s valamennyinek része van az előadás sikerültéhez.

Szerdán november 8-án „Fokról fokra, vagy álom élet“ czimű német életkép került színre. Az előadás jó volt s ez az egyes szereplők érdeme. Közülök pedig az elsőség Völgyiné asszonyt illeti, ki Mari szerepében tüntette ki magát. Megemlítendők még Biróné (Werner asszony), Keletiné (Lisette), a férfiak közül Borsos (Stark), Hetényi (Ernest), Völgyi igazgató (György kocsis) szerepében. Közönség közép számmal volt jelen.

Csütörtökön, november 9-én hirdette volt „A divatos menyecskek, vagy egy huszár tiszt, kit 9

V. creditor még pedig sokkal. D. adós még pedig igen sokkal, noha 15 ezer kereszt élete terem Szabolesban, Zemlényben is bír pedig. A Correlatio kidolgozásában amaz a Creditorok ez a Debitorok mellett szözlött, s egyike a másikát egoismussal vádolta. D. nem vesztegető, épen nem az; nem ő, hanem az atya csinálta a temérdek adósságokat. Ellenben valamikor a becsület, a kötelesség kívánja, megnyitja az erszényt. Midőn az előbbi Dieták után fizetnünk kelle, én Dnek azt beszélém, hogy én magamat supra censum taxaltam, később lévén többet fizetni, mint hogy pirúlhassak, s D. azt felelte, hogy ő is épen azt tevő. D. noha Pápista, a Pataki Collegium szükségét látván most másod ízben ada 500 frt. ajándékot, pedig ő nem Crypto Calvinista. Ellenben V. felől azt hiszik még barátjai is, hogy annyira gazda, hogy felette fűszedelmes dolog. Midőn én most, hallván egy már nem is tudom mely tett híret, felkiáltottam: Ah, a rútlelkű: mintha a másét erővel bírnai nem volna tolvajság! V. az én nagy csodálkozásomra ezt felelé: Vivimus omnes in honesto furto. Ez az in honesto jobban volna mondva: inhonesto. Más valamit nem szintén erős jusun bírnai, más a dolgot úgy vinni, hogy a minket nem illető dolog is miénkké váljon.

Hogy a Haza 1.000.000 mérő rozst s 1.500.000 mérő zabot ad a bankó czédulák eltörlése fejében, az V-nak a tanácsa. És még is Szaboles a gabona-termő Szaboles a nagyhatáru Szaboles kevesebbet fizet mint a felette sovány földü Sáros és Trenesén. Ezen minden scandalisaltatik. V. azt mondja hogy igazság, mert ezt a rozst és zabot nem csak a gabona földektől hanem minden birtoktól fizetjük, és hogy a Szabolesi birtokos egy hold földét Trenesini egy hold földért mindég kész elcsereálni, mert ezt cultura által kövérré teheti, nem a Szabolesit. Ezt

V. és Zejk s Ábris és én a Fő Ispánhoz, D. másuvá. Onnan Sessióba. Felolvastattott a követek Relatiója. D. a ki ritkán szöll publice, alig vagy talán egy hangot sem szölla. Három négy ember ült köztünk, s néha általhajlánk egymáshoz s ő vagy én ösze sűgánk ha valamit gondoltunk a mit kimondani nem kellett. — Ebéd előtt s után lophatánk kevés pillantást szöllani. D. megígérte, hogy Augnak elején nálam lesz. Nagyon el van keseredve. Kerülöm az embereket, mert szeretem! ezt kiáltja Rousseauval.

Azalatt míg távol valék, közlé velem a maga ideáját a Correlatiók felől, s levelében azt a Complimentet teszi nekem, hogy a Dieta alatt született fíját egyenesen az én fiamra nézve keresztelteté Emilnek. — Barátom, midőn azt fogod olvasni, hogy ezzel kevélykedem, mondd, hogy eszesen vagyok kevély. Sok igen nagy, igen ragyogó tehette volna azt a mit itt mondek, s nem fogtam volna vele kevélykedni. De érzem én a D. becsét.

Zejk Ur el fogja neked beszéllhetni a mit én tölem tudakozál s én neked nem írhatok. Itt halld mint felelt a Palatinus az Antal Herezeg dictiójára: A M. nemzet minden esetekben csalhatatlan jeleit adta a maga hűségének s nagylelkűségének. Most azt a mit az Udvar kívánt, nem teheté, mert azt hitte, hogy a törvény mellett nem teheti; melly mind a Nemzetnek mind a tronusnak istájpja. — Ez a dictio ragadozza Vt. A Dieta Diariumának végét nem engedti nyomtatni az udvar. Zejk egy Paizs nevű Cancellistát hozta ki. Az azt beszéllé nekem, hogy a mi Dietánaknak valamely Representatióját Töled írta-le ő. És így Te azt ismered.

Élj boldogul.

nő követel férjéül" eredeti vigjáték 4 felvonáshoz; azonban az alkalmatlan esős idő miatt az előadás elmaradt.

Értesítés.

A kecskeméti protestáns fiókegyelet folyó hó 8-kán délután 3 órakor tartá meg a reform. főiskola nagy termében első értekezését, melyben a magyarországi protestáns egyelet alapszabályai elfogadtatván, a fiókegyelet mielőbbi szervezésének szükségére kimondatott, s Fördös Lajos körelnök megbízott, hogy az egyeleti tagokat f. hó 12-ki d. u. 3 órára hívja össze. Ez első értekezést alkalmával a m. org. prot. egyelet célja előmozdítására következő adakozások történtek: Madarassy László 100 frt., Fördös Lajos 10 frt., Jancsó Adám 5 frt., Szilády Lajos 10 frt., Laukó Károly 1 arany, Lestár Péter 10 frt., Csabai Imre 5 frt., Parragh Gedeon 1 arany, Rhúz András 2 frt., Szigethy István 20 frt., Molnár László 1 arany, Németh Ödön 3 frt. Összesen: 165 frt. és 3 arany.

Meghívó a kecskeméti prot. fiókegyelet gyűlésére.

Van szerencsém a t. cz. egyeleti tagokat tisztelettel felhívni, hogy f. hó 12-kén Vasárnap délután 3 órakor a reform. főiskola nagy termében egybegyűlni sziveskedjenek, elnök, pénztárnok és titkár választása s azon bizottság megalkotása végett, mely a fiókegyeleti alapszabály tervet fogja készíteni. — Egyszersmind van szerencsém azokat is, kik az egyeletnek tagjai ohajtanának lenni, tisztelettel felhívni, legyenek szivesek magukat tisz. Laukó Károly úrnál vagy alulírott nál beírtni.

Kelt Kecskeméten, 1871. Nov. 9.

Fördös Lajos.

Értesítés.

Miután a „Kecskeméti Takarékpénztár“ pénzvisszonya jelenleg olyan, hogy 5 éves törlesztés mellett fekvőségre kölesönt adhat; — tudva, hogy a kecskeméti érdekeket ezen kölesön mozdíthatja leginkább elő; — alulírott választmány ezennel értesíti a nagyérdemű közönséget, hogy a kik e kölesönt élvezni ohajtják, kellőleg felszerelt kérvényüket a takarékpénztár választmányánál adják be.

Kecskemét, 1871. évi November 8.

A választmány által.

Helybeli újdonságok.

— **Főispánunk Dáni Ferencz** úr f. hó 5-én városunkba érkezvén, részt vett a szervezés kidolgozásával foglalkozó bizottság ülésében, másnap 6-án pedig délelőtt a rendes havi közgyűlésen elnökölts délután magánosan az egyik központi népiskolát látogatta meg, melynek egypár tanítója ő méltóságának teljes meglegedését kiérdemelni szerencsés volt.

— **A helybeli** izr. nőegylet egyik nemes céljához tartozik az is, hogy évenként az új iskola év beálltával a szegényebb gyermekeket minden szükséges taneszközzel ellássa: e céljának ez idén is megfelelővén, dr. Kecskeméti Lajos által

tetemes mennyiségű tankönyveket ajándékozott; mely becses adományaért vegye a derék nőegylet a szegény gyermekek nevében forró köszönetemet. Kecskemét nov. 7. 1871. Klauber János mk. tanító. (Beküldetett.)

— **Dr. Ócsvári Ede**, orvos, szülész s a kir. természettudományi társulat rendes tagja, Pest-ről f. h. 20-án Kecskemétre jövend s a „Magyar Királyhoz“ czimzett fogadóban szállásolva néhány napot töltend. A köhögés, fulladás, mellégés, vérköpés, nőknél előfordulni szokott némely nyavalyák, úgy szinte minden kinos testi betegséget gyökeresen gyógyítani ajánlkozik.

— **Gyászjelentés.** A 38-ik számú cs. kir. gyalog ezred tisztja kara saját és a rokonok nevében jelenti tisztársának Kass György első rendű századosnak f. hó 8-án éjjel 38 éves korában történt véletlen halálát. Az elhunytnak hűlt tetemei szombaton f. hó 11-kén d. u. 3 órakor fognak a szentháromsági sírkertben örök nyugalomra tétetni s az engesztelő sz. mise a r. k. főtemplomban fog megtartatni. — A derék férfiú s derék katonatiszt beteges állapota fölött elbúsulván, agyába golyót rejtve vetett véget életének.

† **Szorgalmas tisztviselő.** Folyó hó 9-én reggel a fenyítő törvényszéknél lévén dolgunk, 9 órakor szépen együtt ült a törvényszék, jelen voltak az ügyészek mind, és szép csendesen várokoztak, mert törvényszéket nem tarthattak, miután 5 hajdú kereste de nem találta azt, ki nélkül ülést nem tarthattak, .. az elnököt? oh nem, az is szép csendesen várokozott a fontos személyre, de kit feltalálni nem sikerült, — míg végre is helyettesíteni kellett a t. jegyző urat és 1/2 11 órakor így lehetett az ülést megkezdeni, — mert ő volt az, kit fellelni nem lehetett, és csakugyan 1/2 11 felé ő nagysága is elő került. Az egész dologban azonban a legszebb az, hogy ez nem is újság — miután többször is megtörténik. Ajánljuk e szorgalmas tisztviselőt az igazságügyi miniszter figyelmébe, — jó lesz járásbírónak kinevezni.

○ **Nőegyleti bál.** A helybeli jótékony nőegylet kitűzött emberbaráti céljai elérhetése tekintetéből szükséges alaptőkéje gyarapítása végett, f. hó 25-ik napján, a Casino újonnan berendezett nagy termében, táncestélyt rendez, melyre midőn a t. közönséget ezennel figyelmeztetjük, azon reményben vagyunk: hogy városunk lakossága részéről e jótékony célú bál egyike leend a legpartfogoltabb mulatságoknak. Beléptijegyek 1 frtjával előre válthatók Fejér István, Katona Zsigmond és Konrad Gyula uraknál.

○ **Társas estély.** A Casino helyiség átváltoztatása bevégeztetvén, megnyitása, illetőleg újból használatba vétele f. hó 11-én leend összekötve hal-estélylyel.

— **Felkéröttünk** következő nyilatkozat közvételére: Nyilatkozat. A „Themis“ tisztelt előfizetőit és olvasóit ezennel értesitem, hogy a nevezett lap kiadója, Rudnyánszky A. könyvnyomdája jónak látta a „Themis“-t eladni, és további megjelenését rögtön beszüntetni a nélkül, hogy engem, mint a „Themis“ szerkesztőjét, a lapnak eként célzott áruba bocsátásáról és beszüntetéséről eleve értesített volna, és a nélkül, hogy e lap előfizetőit, kiknek előfizetési pénzeit alig három, négy héttel előbb

vette föl, azon lap útján, melyre azok előfizettek, annak megszüntetéséről és az előfizetők mikénti kártalanításáról értesíteni ildomosnak találta volna.

A „Themis“ t. előfizetőinek részint közvetlenül csekély személyem, részint, a „Themis“-nek általam kijelölt irányára iránt tanúsított hízegő rokonszenve és buzdító támogatása sokkal nagyobb becses bir előttem, semhogy erkölcsi kötelességemnek ne ösmerném: magamtól még annak gyanúját is elhárítani, mintha a „Themis“ rögtönzött áruba bocsátása tudtom és beleegyezésem mellett történt volna, de más részt sokkal magasabb az azon cél is, — mely előttem lebegett, midőn a „Themis“-t másfél évvel ezelőtt alapítottam, és melyet az ügyszeretet lankadatlan hevével igyekeztem a lap fennállásának ideje alatt mindinkább megközelíteni, — semhogy a lap eddigi kiadójának fenn ecsetelt eljárása engem csak egy pillanatig is visszatartóztathatna attól, hogy azon elvekért, melyekért eddig küzdöttem, továbbra is teljes eréllyel küzdjek, és hogy ezen elvek diadalára — habár anyagi áldozattal is — fokozott lelkesedéssel továbbra is közreműködjem.

Van szerencsém tehát a „Themis“ t. előfizetőinek jelteni, hogy a kiadó által beszüntetett lap „Magyar Themis“ czim alatt újra feled, a megnyibben ezen czim alatt f. évi novembertől kezdve egy új lapot indítok meg, mely tulajdonomat képezve, a „Themis“ eddigi alakjában, annak eddigi irányát követve és az eddigi előfizetési feltételek mellett, — a „Themis“ legutóbbi számaiban megkezdett cikkek folytatásával — minden kedden rendszeren meg fog jelenni, és melyet a „Themis“ eddigi t. előfizetőinek — kik azonkívül természetesen jogosítvák előfizetési pénzeiket Rudnyánszky A. könyvnyomdájától azonnal visszakövetelni — ez év végéig minden díj nélkül megküldendek.

Minthogy azonban a vidéki t. előfizetők teljes névjegyzékét nem birom, és így a lap rendes szétküldésében legjobb akaratom mellett is gátolva lehetek, felkérem a „Themis“ összes vidéki t. előfizetőit, hogy velem neveiket és lakhelyeiket mielőbb közölni sziveskedjenek.

Kelt Pesten, 1871. évi Október 30-án.

Dr. Siegmund Vilmos,
a „Themis“ volt szerkesztője és a „Magyar Themis“ kiadó-tulajdonosa és felelős szerkesztője. — Pest, kalap-útcza 6. sz.

Tudósítás a kecskeméti piacról.

(Alsó-ausztriai mérő szerint.)

1871. évi Nov. 7.

Búza 87 fontos 6 frt. 40 kr. 83 fontos 4 frt. 96 kr. Rozs 80 fontos 3 ft. 80 kr., 78 fontos 3 frt. 70 kr. Árpa 74 fontos 2 ft. 80 kr., 68 fontos 2 ft. 70 kr. Zab 1 frt. — kr. 1 füzér kukoricza (új) 60 kr. új kukoricza 2 frt. 70 kr. Köles 2 fr. 80 kr. Burgonya 1 frt. 70 kr. Hizottlúd párja 4 ft. 80 kr. Széna mázsája 2 frt. — kr. Szalma mázsája 1 frt. Keményfa öle 20 ft. — kr. Puhafa öle 15 ft.

Felelős szerkesztő: **Hornyik János.**
Szerkesztőtárs: **Madarassy László.**

H I R D E T É S E K.

MAGYAR ÁLLAM-KÖLCSÖN-SORSJEGY IGÉRVÉNYEK,

melyeknek húzása folyó hó 15-én lesz, alólirott nál 2 frt. 50 krért kaphatók.

GALLIA FÜLÖP.

Un jeune homme,

qui parle et instruit la langue hongroise, française et allemande d'égalé facilité et qui est pourvu des meilleures attestations, désirerait donner — pendant ses heures de loisir — des leçons de ces langues dans des maisons distinguées. Les seigneurs, qui veulent faire instruire leurs enfants, sont priés de s'adresser à mr. Lasar Hofmann.

Egy fiatal ember,

(okleveles főlemlé tanító)

ki a magyar, francia és német nyelvben egyenlően jártas és a legjobb bizonyítványokkal el van látva, ohajtana — szünórái alatt — e nyelvek bármelyikében előkelő házaknál oktatást adni. Azon t. e. szülők, kik gyermekeiket oktatni akarják, bővebb tudósítást nyerhetnek Hofmann Lázár úr házában.

1—3

Cs. kir. kiz. szab. első amerikai és angol szabadalommal bíró

anatherin-szájviz

Dr. Popp J. G.-től,

cs. k. udvari fogorvos Bécsben, (Stadt, Bognergasse Nr. 2.)

1 üveg ára 1 frt. 40 kr. Csomagolási-díj 20 kr.

E jeles szer hire és használata 15 évi fenállása óta egész Európában hatott. Különösen jelesnek bizonyult „mindennemű fogfájás, a száj lágy részeinek minden betegsége, mozgó fogak, könnyen vérző beteg foghús, csontszaz és vérsérv ellen. Feloldja a nyálkát, mi által megakadályoztatik a fogkő képződése; — üdítőleg és izjavítólag hat a szájra, alaposan elűzi azon kellemetlen szagot, mely mű- vagy lyukas fogakból, ételekből vagy dohányozástól származik.“ — Miután eme szájviz a fogakra és szájrészekre semmiképp sem hat marólag vagy kártékonyan, annál fogva mint a szájnak folytonos tisztítószere is a legjelesebb szolgálatokat teszi, és annak minden részét egész a legmagasabb életkorig teljesen épségben és egészségben tartja. Magas orvosi tekintélyek bizonyítványai nyilatkoznak ennek ártalmatlansága és ajánlhatósága mellett, s gyakran sok nevezetes orvostól rendeltetik.

Fogódom, lyukas fogak megőrzésére, ára 2 frt. 10 kr. Anatherin-fogpászta, ára 1 frt. 22 kr. Nővény-fogpor, ára 63 kr.

Kaphatók: Kecskeméten: Milhoffer János gyógyszerésznél, Szolnokon: Haranszky A.-nál; Félégyházán: Hoffer A. gyógyszerésznél; Nagy-Körösön: Daxler gyógyszerésznél, Szolnokon: Scheftzik gyógyszerésznél; Szabad-Szállásán: Rosznyay M. gyógyszerésznél; Abonyban: Scheftsik M. gyógyszerésznél, Kun-Szt.-Miklóson: Tóth S. gyógyszerésznél; Kis-Körösön: Gubás gyógyszerésznél; Mező-Túron: Somogyi S. gyógyszerésznél; Ráczevén: Vargay A. gyógyszerésznél, Izsákon: Haranszky A. gyógyszerésznél; Majsán: Tarjay P. gyógyszerésznél; Jászberényben: Witz E. gyógyszerésznél; Kalocsán: Beer L. B.-nél.

Egy lakás kerestetik azonnali elfoglalásra, mely két szobából, konyhából és kamrából álljon. Ajánlatok Schwartz József úr boltjában fogadtnak el.